

Голові разової спеціалізованої вченої
ради з розгляду та захисту дисертації
на здобуття ступеня доктора
філософії Міжрегіональної Академії
управління персоналом,
докторові економічних наук,
професору
Дацію О.І.

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора наук з державного управління,
професора Васильєвої Олександри Іллівни на дисертаційну роботу
Чабанова Андрія Миколайовича на тему «Транспортна безпека в Україні
як складова державної політики у сфері національної безпеки»,
представлену до публічного захисту на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»**

**Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами,
темами.**

Стан транспортної безпеки є ключовим фактором стабільного функціонування держави, що впливає на економічну стійкість, соціальну мобільність та ефективність управлінських рішень. В умовах зростання внутрішніх і зовнішніх викликів, включаючи ризики терористичних загроз, кіберінцидентів, техногенних аварій та екологічних катастроф, значення безпеки транспортної інфраструктури стрімко зростає.

Україна має стратегічне географічне положення, що зумовлює високу залежність національної економіки від стабільності транспортних шляхів. Будь-які порушення в цій сфері можуть мати серйозні наслідки як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. Тому удосконалення механізмів державного управління у сфері транспортної безпеки є нагальним завданням, яке вимагає комплексного підходу з урахуванням сучасних загроз і європейських стандартів.

Дисертаційне дослідження орієнтоване на визначення шляхів підвищення ефективності державної політики у сфері транспортної безпеки як одного з

пріоритетів національної безпеки. Це зумовлює його практичну значущість і підкреслює актуальність тематики в сучасних умовах розвитку публічного управління.

Тема дисертаційної роботи пов'язана із науковими дослідженнями відповідно до науково-дослідної роботи Міжрегіональної Академії управління персоналом «Розвиток публічного управління та адміністрування в умовах системних галузевих реформ: соціальні, економічні, безпекові та культурні аспекти» (номер державної реєстрації 0121U110533). Внесок автора полягає у розробці теоретико-методологічних засад сфери транспортної безпеки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Джерельну базу дослідження складають основні законодавчі та нормативно-правові акти, зокрема: закони України, укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативні акти Європейського Союзу, а також наукові роботи як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Автор опрацював та застосував комплексні наукові дослідження з теорії та методології державного управління, а також суспільствознавчих наук, що допомогло сформувати специфічне поле дослідження та розробити системний підхід до аналізу обраної теми.

Поставлена у дисертації мета – дослідження ролі транспортної безпеки як важливої складової державної політики у сфері національної безпеки й оборони, аналізі її впливу на стратегічні аспекти оборони, економіки та міжнародної інтеграції, а також розробці рекомендацій щодо удосконалення правового та управлінського забезпечення транспортної безпеки в умовах сучасних загроз, була автором досягнута.

У роботі проаналізовано стан розробки наукової проблематики, що показав важливість транспортної безпеки як складової національної безпеки України. Зазначена тема активно розвивається, однак потребує глибших теоретичних досліджень та вдосконалення підходів до її переосмислення та

практичного застосування. Транспортна безпека охоплює захист інфраструктури та запобігання загрозам. Доведено, що її слід розглядати як об'єкт державного управління в системі національної безпеки, що включає захист транспортної інфраструктури та учасників процесу від загроз різного характеру.

Систематизовано підходи до нормативного закріплення стратегічних пріоритетів у сфері транспортної безпеки, що показали необхідність чіткого формулювання цілей і завдань державної політики в цій галузі. Визначено, що стратегічні орієнтири є ключовою умовою ефективного управління транспортною безпекою. Підкреслено необхідність комплексних документів, що враховують національний контекст та міжнародні зобов'язання.

Аналіз міжнародного досвіду у сфері транспортної безпеки показав наявність ефективних систем управління, що поєднують нормативно-правове регулювання, інноваційні технології, міжвідомчу координацію та міжнародне співробітництво. Особливу увагу приділено європейським стандартам, які можуть стати орієнтиром для вдосконалення національної правової системи.

Аналіз сучасного стану транспортної безпеки в Україні показав недостатній рівень ефективності чинних механізмів, зокрема через фрагментарність політики та недосконалу координацію. Виявлені позитивні тенденції, зокрема технологічні нововведення та формування ризик-орієнтованого підходу. Необхідно удосконалити нормативне регулювання для забезпечення стабільності транспортної системи в умовах загроз.

Окреслено перспективи вдосконалення системи правового регулювання та управління транспортною безпекою, зокрема через адаптацію до сучасних загроз та реформування управлінських структур. Підкреслено важливість імплементації європейських стандартів і створення ефективної міжвідомчої координації. Запропоновано впровадження новітніх технологій для підвищення рівня моніторингу та управління ризиками. Зокрема, необхідно створити систему професійної підготовки фахівців з транспортної безпеки та законодавчо унормувати використання цифрових технологій для

прогнозування загроз і управління кризовими ситуаціями, що сприятиме підвищенню стійкості транспортної системи України в цілому.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Достовірність результатів і висновків дослідження забезпечується визначеною методологією, відібраними загальними та спеціальними методами наукового пізнання. Дослідження ґрунтується на загальнонаукових принципах аналізу суспільних явищ і процесів та наукових працях провідних українських та іноземних вчених. У роботі використано історичний, логічний, описовий, порівняльний методи, а також методи аналізу, синтезу, дедукції, наукової екстраполяції, узагальнення тощо.

Згідно з викладеними в дисертації положеннями, які визначають наукову новизну отриманих результатів, хочу особливо підкреслити кілька з них, які є, на наш погляд, найважливішими.

У представленій дисертаційній роботі *вперше* обґрунтовано необхідність комплексного підходу до управління транспортною безпекою як складової державної політики у сферах національної безпеки і оборони в умовах актуальних гібридних загроз. Такий підхід передбачає інтеграцію безпекових (захист стратегічних об'єктів, технічний моніторинг, кібербезпека, оцінка ризиків), управлінських (міжвідомча координація, стратегічне планування, кризовий менеджмент, взаємодія з приватним сектором) та правових (гармонізація *acquis communautaire* ЄС, регулювання повноважень, імплементація директив, юридична відповідальність) механізмів з метою формування цілісної та адаптивної системи реагування на загрози в транспортній сфері.

У дисертації автором *вперше* окреслено напрями формування адаптивної моделі управління транспортною безпекою в умовах змін середовища безпеки та зростання ризиків у транспортній сфері, суть якої зведено до забезпечення гнучкого, проактивного та скоординованого

реагування на загрози шляхом впровадження інноваційних інструментів управління ризиками, розвитку багаторівневої системи моніторингу, посилення міжсекторальної взаємодії, а також адаптації управлінських рішень до динаміки зовнішніх і внутрішніх викликів.

Автором удосконалено підходи до формування державної політики транспортної безпеки як складової системи національної безпеки України шляхом деталізації її структурних елементів та функціональних взаємозв'язків із іншими складовими державної безпекової політики; також удосконалено оцінку ефективності чинних механізмів правового регулювання та управління транспортною безпекою, зокрема з позицій їх відповідності принципам ризик-орієнтованого управління та стійкості до гібридних загроз.

У дисертаційній роботі набули подальшого розвитку:

- теоретичне осмислення поняття «транспортна безпека» як об'єкта державного управління в системі національної безпеки, що охоплює стан захищеності транспортної системи від загроз для забезпечення її сталого функціонування та включає інструменти й механізми управління ризиками у транспортній сфері;

- науково-методологічні засади удосконалення управління транспортною безпекою, що охоплюють системний аналіз ризиків, інтеграцію стратегічного планування, розвиток міжвідомчої координації, цифровізацію управлінських процесів, посилення державного контролю, гармонізацію правових норм з європейськими стандартами та підвищення кадрової спроможності органів публічної влади.

Важливість для науки та практики одержаних автором дисертації результатів.

Значущість отриманих результатів для практики полягає в їх прикладному спрямуванні на вдосконалення системи публічного управління. Результати, одержані в межах дисертаційного дослідження, мають як теоретичну, так і прикладну цінність. Сформульовані положення, висновки та

рекомендації можуть бути використані у науково-дослідній діяльності, практиці діяльності органів публічної влади, під час підготовки проєктів нормативно-правових актів, а також у навчальному процесі в межах освітніх програм.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні положення дисертації використані:

- у діяльності Кропивницької районної військової адміністрації Кіровоградської області (довідка № 01-22/303/1 від 11.06.2025 р.);
- у роботі Громадської організації “Агентство розвитку територій” (довідка №27 від 11 червня 2025 р.);
- у науковій роботі Міжрегіональної Академії управління персоналом (довідка № 463/1 від 21 лютого 2025 р.).

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Основні наукові результати представленого дослідження дістали відображення у 5 наукових працях, 3 з яких опубліковано у фахових наукових журналах та збірниках, 2 - у тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Оформлення дисертації та дотримання академічної доброчесності.

Оформлення дисертації виконано згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України та не викликає принципових зауважень. Під час аналізу дисертаційної роботи та наукових праць здобувача встановлено, що текст дисертації не містить неправомірних запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи отримані Чабановим Андрієм Миколайовичем результати виконаного ним дослідження, підкреслюючи його наукову та

практичну цінність, слід вказати на такі недоліки та зауваження дискусійного характеру:

1) у дисертації підкреслюється необхідність постійного вдосконалення нормативно-правової бази діяльності органів публічної влади, що пов'язано з правовим режимом воєнного стану, а також виникненням нових загроз і небезпек. Проте авторське бачення особливостей модернізації механізмів державного управління у сфері транспортної безпеки з урахуванням специфіки правового режиму воєнного стану залишається недостатньо чітким і конкретним.

2) у представленій роботі здобувач недостатньо послідовно звертається до можливостей стратегічного аналізу та застосування різних сценаріїв розвитку подій при дослідженні стану транспортної безпеки в умовах післявоєнного відновлення в Україні;

3) у підрозділі 3.3 автор визначає шляхи удосконалення правового регулювання та управління транспортною безпекою в контексті забезпечення національної безпеки в сучасній Україні. Однак, методологічна цінність даних узагальнень дисертації посилилася б за умови більш системного оперування емпіричними даними, статистичною інформацією, результатами соціологічних опитувань, оформлених у графічні елементи.

Разом з тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Чабанова Андрія Миколайовича на тему «Транспортна безпека в Україні як складова державної політики у сфері національної безпеки» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, містить положення наукової новизни, має теоретичне та практичне значення. Дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і

оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Чабанов Андрій Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент –

професор кафедри менеджменту та публічного управління
Державного податкового університету
Міністерства фінансів України,
доктор наук з державного управління,
професор

Олександра ВАСИЛЬЄВА

Державний податковий університет	
Підпис <i>Олександри Васильєвої</i>	Засвідчую:
<i>Васильєва</i>	Учений секретар <i>Володимир Олександрович</i>
"___" _____ 20__ р.	